

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

20 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion, Catan Liliana, Diaconu Iurie, Boico Victor,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Sâli Radu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2021, în cauza penală privind-o pe

Trocin Svetlana XXXXX, XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 05.06.2017 – 03.03.2020;

2. instanța de apel: 19.03.2020 – 25.11.2021;

3. instanța de recurs: 15.03.2022 – 20.06.2022.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 03 martie 2020, s-a încetat procesul penal în privința lui Trocin Svetlana învinuită în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 362¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, din motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează tragerea la răspundere penală.

S-a respins solicitarea procurorului de a încasa de la Trocin Svetlana cheltuielile judiciare în mărime de 5 530 lei, suportate în prezenta cauză penală, ca fiind neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința de încetare a procesului penal, instanța de fond a constatat că potrivit rechizitoriului întocmit Trocin Svetlana a comis o faptă prejudiciabilă prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsa penală în următoarele circumstanțe.

Urmărind scopul comiterii infracțiunii de organizare a migrației ilegale, pe parcursul anului 2016, fiind în înțelegere prealabilă cu persoane neidentificate până la moment de organul de urmărire penală, a elaborat un plan criminal în vederea organizării șederii ilegale și a muncii pe teritoriul Germaniei a persoanelor care nu sunt nici cetățeni, nici rezidenți ai acestui stat.

În aceste condiții, aproximativ în luna aprilie 2016, Trocin Svetlana împreună și în urma înțelegerii prealabile cu persoane neidentificate până la moment de organul de urmărire penală, având drept scop obținerea directă a unui folos financiar în sumă de 1 950 Euro, din organizarea migrației ilegale a cetățenei Republicii Moldova, Zorina Iulia în circumstanțe necunoscute, a dobândit o carte de identitate seria XXXXX a cetățeanului României pe numele lui Zorina Iulia, care confirmă faptul că aceasta este cetățeană a României și care s-a dovedit a fi falsă, pe care i-a transmis-o ultimei prin intermediul lui Tcacenco Valentina, astfel organizând șederea ilegală a numitei pe teritoriul Germaniei.

Ulterior, la data de 29 aprilie 2016, Zorina Iulia a încercat să se înregistreze la Oficiul Comunitar din or. Dusseldorf, Germania, unde a prezentat cartea de identitate seria XXXXX, a cetățeanului României, eliberată pe numele său, pe care a obținut-o anterior de la Trocin Svetlana.

Potrivit notei-răspuns nr. 784 din 13.12.2016, parvenită din adresa Biroului Atașatului de Afaceri Interne al Ambasadei României în Republica Moldova, Zorina Iulia nu a fost identificată ca cetățeană a României, iar cartea de identitate seria XXXXX, aparținea unui alt cetățean al României și a fost eliberată la data de 27.05.2010.

Astfel, se determină și se constată juridic corespunderea exactă între semnele faptei prejudiciabile constatate că a fost comisă de Trocin Svetlana și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de art. 362¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, *organizarea, în scopul obținerii, direct și indirect, a unui folos financiar și material, a șederii ilegale pe teritoriul statului a persoanei care nu este nici cetățean, nici rezident al acestui stat, săvârșită de mai multe persoane.*

3. Nefiind de acord cu sentința în cauză a declarat apel procurorul prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță și a o recunoaște vinovată pe Trocin Svetlana de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 362¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții ce țin de activitatea de evidență și gestionare a actelor de identitate pe un termen de 3 ani; potrivit exigențelor art. 106 Cod penal, a confisca de la inculpată în proprietatea statului bunuri sau mijloace bănești în valoare de 1 950 euro, contra echivalentul în lei conform ratei de schimb valutar al Băncii Naționale la data pronunțării deciziei, ca fiind bunuri rezultate din comiterea infracțiunii; cheltuielile judiciare pe cauza penală în suma totală de 5 330 lei, din care 4 200 lei - cheltuieli pentru traducerea materialelor din limba germană în limba română, și 1 130 lei - costul expertizei - de încasat din contul inculpatei; corpurile delict - urmează a fi păstrate la prezenta cauză penală cu admiterea integrală a acțiunii civile înaintate de Zorina Iulia.

În susținerea apelului declarat, acuzatorul de stat a invocat că, în argumentarea soluției adoptate, instanța a reținut că înaintarea învinuirii lui Trocin Svetlana de către procuror a fost efectuată cu depășirea termenului legal de 3 luni.

În această ordine de idei, procurorul a menționat că în baza raportului din materialele cauzei penale a contactat inculpata telefonic de câteva ori pentru a se prezenta, împreună cu avocatul, întru aducerea la cunoștință a învinuirii, în interiorul termenului de 48 ore, însă telefonul acesteia era deconectat. Potrivit datelor poliției de frontieră a Republicii Moldova, se atestă că inculpata Trocin Svetlana a părăsit teritoriul țării la data de 15.03.2017, ora 21:49 prin punctul de trecere a frontierei Leușeni-Albița, revenind în țară la data de 17.03.2017, ora 00:46, prin același punct de trecere a frontierei.

În afară de raportul procurorului care conduce urmărirea penală, faptul aducerii la cunoștință a învinuirii apărătorului inculpatei, Alexei Frunze la data de 16.03.2017 în interiorul termenului de 48 ore din momentul emiterii ordonanței de punere sub învinuire, atestă în mod indubitabil citarea acesteia la procuror, împreună cu avocatul, inclusiv prin înscrisul pe ordonanța de punere sub învinuire „nu s-a prezentat”. Or, în această situație care ar fi logica lucrurilor ca avocatul să se prezinte singur, necitat, din proprie inițiativă.

Deși din materialele cauzei reiese că acesteia i-a fost adusă la cunoștință ordonanța propriu-zis la 20.03.2017, potrivit art. 282 Cod de procedură penală, aceasta se aduce la cunoștință „(...) nu mai târziu de ziua în care învinuitul s-a prezentat(...)”.

Este relevant, că nici la etapa urmăririi penale, nici în instanța de judecată, pe acest temei nici inculpata, nici apărătorul său, nu au solicitat declararea nulității acestuia act procesual. Iar la ședința de judecată din 19.07.2018 apărătorul inculpatei, Igor Trofimov a solicitat declararea nulității probelor, invocând nu încălcarea termenului de punere sub învinuire, ci lipsa de competențe a organului de urmărire penală de a exercita urmărirea penală pe această cauză, demers care a fost respins de instanța de judecată.

Mai mult ca atât, acuzarea a solicitat casarea sentinței și pe motivul că aceasta a fost pronunțată cu încălcarea rigorilor art. 338 Cod procedură penală.

Așa, la ședința de judecată din 23.10.2019 instanța de judecată a stabilit data și ora pronunțării sentinței motivate pentru 22.11.2019, adică exact termenul de 30 zile, statuat la alin. (3) art. 338 Cod Procedură Penală. La ședința numită pentru data de 22.11.2019 participanții au fost informați despre faptul, că judecătorul se află în concediu medical în perioada 20.11.2019- 22.11.2019. Deși codul de procedură penală îi acordă instanței termenul limită de încă 15 zile pentru pronunțarea sentinței, la data de 09.12.2019 iar acest act procedural nu a avut loc, deoarece judecătorul s-a aflat în concediu de odihnă anual în perioada 09.12.2019-11.12.2019.

Astfel, au fost încălcate toate termenele oferite de legiuitor ca și garanție procesuală a pronunțării în termen rezonabil și legal a sentinței.

Mai mult ca atât, pentru a repune termenul omis de pronunțare a sentinței, instanța de judecată, prin încheierea din 14.01.2020 a dispus reluarea cercetării judecătorești, invocând art. 342 Cod de procedură penală, ca fiind necesare concretizarea unor circumstanțe, pentru justa soluționare a cauzei, numind ședința de judecată pentru data

de 16.01.2020. Este evidentă formalitatea acestei reluări, deoarece la ședința de judecată din 16.01.2020 participanții, formal, au fost întrebați doar dacă au ceva completări, insistând asupra completărilor părții vătămate. Din lipsa acestora, participanții fiind pe aceleași poziții, instanța de judecată din nou a numit un termen de 30 zile pentru pronunțarea sentinței, fiind stabilită ședința pentru data de 17.02.2020.

Cu aceleași încălcări vădite, nici la 17.02.2020 nu avut loc pronunțarea, cu referire alin. (3) al art. 338 Cod de procedură penală, fiind amânată abia pentru data de 03.03.2020.

Invocă că în aceste circumstanțe, instanța de judecată a utilizat tendențios rigorile prevăzute la art. 338, 342 și 383 Cod de procedură penală formal, pentru a oferi legalitate actului emis, adică sentinței, interpretând eronat aceste norme imperative.

La fel de eronat instanța de judecată a interpretat și aplicat normele procesual- penale vis-a-vis de termenul legal de înaintare a învinuirii.

Totodată, pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, statul a suportat cheltuieli judiciare pentru efectuarea traducerilor și a expertizei judiciare, însumă totală de 5 330 lei, care potrivit art. 227 și 229 Cod de procedură penală, urmează a fi încasate din contul inculpatei.

Mai mult ca atât, potrivit rigorilor art. 106 Cod Penal, de către acuzare a fost solicitată și confiscarea în proprietatea statului a mijloacelor bănești a bunurilor în valoare de 1 950 Euro, echivalentul în lei conform ratei de schimb valutar al Băncii Naționale la data pronunțării sentinței, ca fiind bunuri rezultate din comiterea infracțiunii.

4. Prin decizia Colegiului penal la Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2021, apelul declarat de către procuror a fost respins ca fiind nefondat și menținută sentința fără modificări.

4.1. În susținerea soluției pronunțate, instanța de apel a conchis că instanța de fond a stabilit just starea de fapt și de drept ce corespunde probelor din dosar, care au fost apreciate corect, instanța de fond a ajuns la concluzia despre încetarea procesului penal de învinuire în privința lui Trocin Svetlana în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 362¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, din motiv că există alte circumstanțe care exclude sau condiționează tragerea la răspundere penală.

Împrejurările ce determină necesitatea încetării procesului penal în privința Svetlanei Trocin au fost constatate prin totalitatea de probe prezentate de partea acuzării și partea apărării în cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, iar instanța de fond a ajuns corect și în mod justificat la concluzia că procesul penal de învinuire în privința Svetlanei Trocin în baza art. 362¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, urmează a fi încetat , din motiv că există alte circumstanțe care exclude sau condiționează tragerea la răspundere penală.

Astfel, instanța de apel a stabilit că Trocin Svetlana a fost învinuită de către organul de urmărire penală în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 362¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, conform semnelor calificative - „organizarea, în scopul obținerii, direct și indirect, a unui folos financiar și material, a șederii ilegale pe teritoriul statului a persoanei care nu este nici cetățean, nici rezident al acestui stat, săvârșită de mai multe persoane”.

În ședința instanței de apel atât acuzatorul de stat cât și partea apărării careva probe suplimentare nu au prezentat.

Procurorul în calitate de apelant și acuzator de stat, în susținerea învinuirii, a prezentat instanței spre cercetare următoarele probe care ar confirma faptele și vinovăția inculpatei: declarațiile părții vătămate Zorina Iulia, declarațiile martorului Viscun-Munteanu Ana, declarațiile martorului Tcacenco Valentina, declarațiile martorului Adomnița Veronica.

Întru susținerea vinovăției inculpatei, procurorul a supus cercetării în conformitate cu prevederile art. 373 Cod de procedură penală, următoarele documente și procese verbale ale acțiunilor procesuale:

Volumul I

- Ordonanță de începere a urmăririi penale din 18 august 2016 (f.d. 1);
- Ordonanță de recunoaștere și de anexare a documentelor la cauza penală din 26 decembrie 2016, fiind recunoscut și anexat copia actului de identitate eliberat pe numele cet. Zorina Iulia (f.d. 29);
- Certificat de trecere a frontierei eliberat pe numele lui Zorina Iulia, prin care a fost rugată/obligată să plece din țară până la 23.05.2016 (f.d. 57-59);
- Extras din Registrul de Stat al Populației pe numele lui Trocin Svetlana (f.d. 63-66);
- Proces verbal privind actele de constatare din 27 iulie 2016, prin care Trocin Svetlana a fost constatată de comiterea unei încălcări (f.d. 73-75);
- Proces verbal de examinare a obiectului din 12 septembrie 2016, prin care a fost examinat telefonul mobil de model HUAWEI cu două numere de IMEI și cartela SIM cu nr. XXXXX (f.d. 83);
- Corespondența de pe telefon, care confirmă că între inculpata Trocin Svetlana și partea vătămată au fost discuții referitor la prețul efectuării actelor și condițiile acestora (f.d. 84-130);
- Ordonanța de recunoaștere și de anexare a documentelor la cauza penală din 12 septembrie 2016, prin care au fost recunoscute și anexate la cauza penală 47 de file pe care este redactată corespondența între Zorina Iulia și Trocin Svetlana (f.d. 131);
- Proces-verbal de examinare din 04 aprilie 2017, prin care a fost examinată convorbirea dintre Trocin Svetlana și Zorina Iulia prin intermediul rețelei de socializare odnoklassniki.ru (f.d. 132);

- Ordonanță de recunoaștere în calitate de parte civilă din 12 septembrie 2016, prin care Zorina Iulia a fost recunoscută în calitate de parte civilă pe cauza penală dată (f.d. 133);
- Ordonanță de recunoaștere în calitate de parte vătămată din 12 septembrie 2016, prin care Zorina Iulia a fost recunoscută în calitate de parte vătămată pe cauza penală dată (f.d. 134);
- Proces verbal de audiere a părții vătămate din 12 septembrie 2016 (f.d. 135-136);
- Ordonanța de recunoaștere și de anexare a documentelor la cauza penală din 26 decembrie 2016, prin care a fost recunoscut și anexat în calitate de document la cauza penală scrisoarea nr. 784.076 din 13.12.2016 (f.d. 145);
- Demersul adresat judecătorului de instrucție cu privire la autorizarea ridicării descifrárilor convorbirilor telefonice (f.d. 148-149);
- Încheierea judecătorului de instrucție din 05 octombrie 2016 (f.d. 150);
- Mandatul judecătoresc din 05 octombrie 2016 (f.d. 151) ;
- CD-ul cu descifrárile convorbirilor telefonice (f.d. 158);
- Raportul de analiză a descifrárilor convorbirilor telefonice (f.d. 161-164);
- Încheierea judecătorului de instrucție din 05 octombrie 2016, prin care s-a autorizat în baza demersului procurorului efectuarea percheziției la domiciliul lui Moraru Olga Serghei (f.d. 173-174);
- Mandatul judecătoresc din 05 octombrie 2016 (f.d. 175);
- Proces-verbal de percheziție din 26 octombrie 2016, efectuată la domiciliul lui Moraru Olga Serghei, unde nu au fost depistate careva obiecte ce ar avea importanță pentru cauza penală (f.d. 176-177);
- Încheierea judecătorului de instrucție din 05 octombrie 2016, prin care a fost autorizată efectuarea percheziției la domiciliul lui Moraru Olga Serghei, pe o altă adresă (f.d. 181);
- Mandatul judecătoresc din 05 octombrie 2016 (f.d. 182);
- Proces-verbal de percheziție din 26 octombrie 2016, efectuată la un alt domiciliu a lui Moraru Olga Serghei, conform căruia nu au fost depistate careva obiecte ce ar avea importanță pentru cauza penală (f.d. 183-184);
- Încheierea judecătorului de instrucție din 05 octombrie 2016 (f.d. 188);
- Mandatul judecătoresc din 05 octombrie 2016 prin care s-a dispus autorizarea efectuării percheziției la domiciliul lui Trocin Svetlana (f.d. 189);
- Proces verbal de percheziție din 26 octombrie 2016, efectuată la domiciliul lui Trocin Svetlana, prin care a predat benevol carnet de note, procuri autentificate, pașapoarte (f.d. 190-191);
- Proces-verbal de examinare a obiectului din 08 noiembrie 2016 (f.d. 192);
- Proces-verbal de examinare a obiectului din 09 noiembrie 2016, prin care au fost examinate toate obiectele ridicate (f.d. 193-206);

- Tabelul fotografic a obiectelor ridicate (f.d. 207-214);
- Raportul de expertiză nr. 42 (f.d. 220-263).

La cererea avocatului Igor Trofimov în numele inculpatei Trocin Svetlana în ședința instanței de apel au fost cercetate următoarele înscrisuri și anume:

- Procesul verbal privind sesizarea despre săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea infracțiunii (f.d. 21 vol. I);
- Procesele verbale de recunoaștere și anexare a anumitor acte și ordonanța de recunoaștere;
- Interceptarea convorbirilor telefonice din 05.10.2016;
- Demers pentru autorizarea efectuării percheziției (f.d. 186-177 vol. I);
- Încheiere și mandat privind autorizarea efectuării percheziției din din 05.10.2016 (f.d. 188 - 189 vol. 1);
- Citație pe numele cet. Trocin Svetlana (f.d. 130 vol. II)

Instanța de apel analizând probele prezentate de către partea acuzării și partea apărării cercetate în ședința de judecată, a constatat că instanța de fond a stabilit corect situația de fapt, constatând necesitatea încetării procesului penal de învinuire în privința Svetlanei Trocin în baza art. 362¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, din motiv că există alte circumstanțe care exclud răspunderea penală.

Potrivit textului apelului, ca temei de casare a sentinței judecătorești este invocat că instanța de judecată, fără a ține cont de cele stabilite în cadrul cercetării judecătorești, materialelor cauzei penale și a legii procesual penale - dispoziția art. 63 Cod de procedură penală, precum și practica judiciară aplicabilă cazului, eronat a purces la calcularea greșită a termenului de bănuir menționând că calitatea de bănuir lui Trocin Svetlana care i-a fost atribuită din momentul adoptării ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuir din 14 decembrie 2016, care a fost adusă la cunoștința bănuitei și apărătorului său în aceeași zi, astfel termenului legal de 3 luni de menținere în această calitate urma să expire de drept la data de 14 martie 2017, dată la care organul de urmărire penală urma în mod obligatoriu și necondiționat să-i înainteze învinuirea lui Trocin Svetlana sau să o scoată de sub urmărirea penală. În speță, înaintarea învinuirii lui Trocin Svetlana de către procuror a fost efectuată cu depășirea termenului legal de 3 luni, or calitatea de bănuir în privința lui Trocin Svetlana expirase de drept la data de 14 martie 2017, iar ordonața de punere sub învinuirea chiar dacă datează cu data de 14 martie 2017, dar a fost adusă la cunoștința apărătorului Frunză Alexei la data de 16 martie 2017, iar lui Trocin Svetlana i-a fost înaintată învinuirea la data de 20 martie 2017, respectiv organul de urmărire penală a admis o ingerință în garanțiile prevăzute de art. 22 Cod de procedură penală.

Analizând aceste temeuri în raport cu motivele invocate în apel, instanța de apel a stabilit că acesta nu și-a găsit confirmarea la examinarea apelului declarat, lipsind temeuri de implicare a instanței de apel în sensul casării hotărârilor judecătorești.

Instanța de apel a interpretat că aceste afirmații ale părții acuzării reprezintă opinia subiectivă a apelantului or, prima instanță în sentința sa corect și justificat și-a motivat soluția sub aspectul încetării procesului penal de învinuire în privința Svetlanei Trocin în baza art. 362¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, din motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează tragerea la răspundere penală, luând în vedere probele prezentate de către partea acuzării și cercetate în ședința de judecată la prezenta cauză penală, care au fost apreciate potrivit art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al admisibilității, pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, și ajungând la concluzia corectă cu privire la necesitatea încetării procesului penal de învinuire a lui Svetlanei Trocin în baza art. 362¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, din motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează tragerea la răspundere penală.

Argumentele expuse de instanța de fond și motivele din sentință pentru a evita repetări inutile, instanța de apel le însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în Cauza Albert vs. România din 16.02.2010 statuează că art. 6 par. 1 din Convenție, deși obligația instanței să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs. Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61*), cu toate acestea proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fie examinate chestiunile esențiale supusă atenției sale.

Astfel, instanța de apel reținut că prima instanță justificat a reținut că, calitatea de bănuțit lui Trocin Svetlana i-a fost atribuită din momentul adoptării ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuțit din 14 decembrie 2016, care a fost adusă la cunoștința bănuțitei și apărătorului său în aceeași zi, astfel termenului legal de 3 luni de menținere în această calitate urma să expire de drept la data de 14 martie 2017, dată la care organul de urmărire penală urma în mod obligatoriu și necondiționat să-i înainteze învinuirea lui Trocin Svetlana sau să o scoată de sub urmărirea penală.

În speță, înaintarea învinuirii lui Trocin Svetlana de către procuror a fost efectuată cu depășirea termenului legal de 3 luni, or, calitatea de bănuțit în privința lui Trocin Svetlana expirase de drept la data de 14 martie 2017, iar ordonanța de punere sub învinuirea chiar dacă datează cu data de 14 martie 2017, dar a fost adusă la cunoștința apărătorului Frunză Alexei la data de 16 martie 2017, iar lui Trocin Svetlana i-a fost înaintată învinuirea la data de 20 martie 2017, respectiv organul de urmărire penală a admis o ingerință în garanțiile prevăzute de art. 22 Cod de procedură penală.

În situația în care lui Trocin Svetlana nu i s-a înaintat o învinuire în interiorul termenului legal de 3 luni (14.12.2016-14.03.2017), aceasta urma a fi scoasă de sub urmărirea penală, iar acest act impunea finalizarea în privința acesteia a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată.

Astfel, potrivit prevederilor art. 287 alin. (4) din Codul de procedură penală, în cazurile în care ordonanțele de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei penale sau scoatere a persoanei de sub urmărire au fost adoptate legal, reluarea urmăririi penale poate avea loc numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente au afectat hotărârea respectivă. În cazul descoperirii unui viciu fundamental, urmărirea penală poate fi reluată nu mai târziu de un an de la intrarea în vigoare a ordonanței de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei sau scoatere a persoanei de sub urmărire (*în redacția de până la intrarea în vigoare a LP nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare 09.02.2018*).

Potrivit art. 287 alin. (4) Cod procedură penală, reluarea urmăririi penale poate avea loc doar în interiorul termenului de prescripție de tragere la răspundere penală pentru fapta respectivă, cu excepția cazului când aceasta este necesară pentru reabilitarea persoanei (*în redacția LP nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018*).

Aceste derogări oferă organelor de urmărire penală posibilitatea de a relua urmărirea penală și erau formulate, în termeni aproape identici în art. 22, 287 alin. (4) din Codul de procedură penală, precum și în art. 4 al Protocolului nr. 7 CEDO, în care este stipulat, că nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași Stat, pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui Stat.

Astfel, dacă nu i-a fost înaintată învinuirea lui Trocin Svetlana până la data de 14.03.2017, calitatea de bănuțat a încetat de drept, iar procurorul putea relua urmărirea penală, bazându-se în ordonanța sa pe motivele expres prevăzute în art. 22 alin. (1) Cod de procedură penală și pe prevederile art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală.

Instanța de apel a reiterat că ordonanța de punere sub învinuire din 14.03.2017 (f.d. 61-62, VII), care a fost adusă la cunoștința apărătorului și inculpatei după expirarea termenului de 3 luni de menținere în calitate de bănuțat a acesteia, dar fără a fi reluată urmărirea penală în condițiile art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, respectiv este nulă de drept, deoarece a fost adoptată cu ignorarea prevederilor art. 7 alin. (2), art. 22, art. 63 alin. (2), (3) și 230 alin. (2) din Codul de procedură penală și HCC din 23.11.2010.

La caz, însă, organul de urmărire penală a admis o ingerință în garanțiile prevăzute de art. 22 Cod de procedură penală, anume în dreptul de a nu fi urmărit de mai multe ori pentru aceeași faptă, drept prevăzut și în art. 4 al Protocolului nr.7 a Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale și art. 21 din Constituția R. Moldova, deoarece după încetarea de drept a calității de bănuțat, organul de urmărire penală era în drept, în cazul apariției unor fapte noi sau recent descoperite, ori descoperirii unui viciu fundamental, de a relua urmărirea penală în conformitate cu art. 287 Cod de procedură penală, însă nu a fost emisă o ordonanță motivată în acest sens, potrivit art. 255 Cod de procedură penală. Așa cum, nu a fost emisă o ordonanță de scoatere a Svetlanei Trocin de sub urmărire penală la data de 15.03.2017, ceea ce prin sine nu omite dreptul

Svetlanei Trocin de a nu fi urmărită, judecată sau pedepsită de mai multe ori pentru aceeași faptă, deci nu exclude existența circumstanțelor care exclud sau condiționează tragerea la răspundere penală repetată a acesteia pentru perioada de după 14.03.2017 până în prezent.

Astfel, potrivit art. 63 alin. (3) raportat la art. 284 Cod de procedură penală, se stabilește reabilitarea și finalizarea oricăror acțiuni de urmărire penală în privința Svetlanei Trocin la expirarea termenului de 3 luni de menținere în calitate de bănuțit, adică începând cu data de 15.03.2017, astfel că se impune necesitatea încetării procesului penal.

Mai mult, actele de urmărire penală îndeplinite de organul de urmărire penală (procuror) în perioada de după 15.03.2017 sunt lovite de nulitate atât în temeiul prevederilor art. 251 Cod de procedură penală, cât și în temeiul faptului că sunt contrare principiului de drept aplicat în jurisprudența națională și internațională - dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori, ce corespunde hotărârii Curții Constituționale menționate, Constituției R.M. și prevederilor CEDO.

Generalizând cele expuse supra, instanța de apel a conchis că prima instanță în mod întemeiat a ajuns la concluzia că la caz este neîndoielnică necesitatea încetării procesului penal de învinuire a Svetlanei Trocin în baza art. 362¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, din motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează tragerea la răspundere penală.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală solicită casarea deciziei cu remiterea cauzei spre rejudecare de către aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În cererea de recurs, procurorul susține argumente similare celor din cererea de apel invocând că instanța de apel nu a clarificat aspectele esențiale invocate în cererea de apel, și anume: interpretarea eronată a legislației naționale cu privire la menținerea în calitate de bănuțit a inculpatei, cheltuielile judiciare și aplicarea sechestrului pe bunurile ce aparțin ultimei în valoare de 1 950 euro.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea hotărârii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată, dacă constată că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de către recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi

atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și anume, că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și-a găsit confirmarea în cauza dată, invocând în acest context următoarele.

Astfel, Colegiul penal lărgit analizând sentința primei instanțe ajunge la concluzia că instanța pronunțând o sentință de încetare în conformitate cu art. 391 alin. (6) Cod de procedură penală nu a examinat cauza în fond.

Or, instanța pronunțând o decizie de încetare urma să soluționeze chestiunile prevăzute de art. 385 Cod de procedură penală, însă instanța doar a indicat învinuirea înaintată prin rechizitoriu, iar ulterior a încetat procesul penal în privința inculpatei din motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează tragerea la răspunderea penală, ceea ce echivalează cu nesoluționarea fondului cauzei.

Mai mult decât atât, instanța de apel judecând cauza în apel, pronunță o decizie prin care respinge apelul declarat de către procuror ca fiind nefondat cu menținerea sentinței fără modificări, și la fel nu examinează fondul cauzei.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal lărgit evidențiază că instanța de apel în partea descriptivă a decizie indică și transcrie textul mai multor norme penale materiale și procesuale, însă fără a intra în esența problemei.

Această eroare de fapt a dus ulterior la soluționarea greșită a cauzei în partea aplicării confiscării speciale prevăzute de art. 106 Cod penal.

Așadar, Colegiul penal lărgit subliniază că confiscarea extinsă nu face parte din setul de instrumente atribuit conform legislației penale pedepsei, dar de fapt este o măsură asiguratorie prin care legiuitorul a dispus la art. 106 trecerea, forțată și gratuită, în proprietatea statului a bunurilor utilizate sau destinate pentru săvârșirea unei infracțiuni, rezultate din infracțiuni, precum și orice venituri din valorificarea acestor bunuri, precum și date pentru a determina săvârșirea unei infracțiuni sau pentru a-l răsplăti pe infractor.

În concluzie, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

În consecință, instanța de apel a pronunțat o hotărâre contradictorie și motivată insuficient, contrară prevederilor art. 6 al Convenției europene a drepturilor omului, or, jurisprudența CtEDO indică faptul că, „(...) rolul unei decizii motivate este să demonstreze

părților că ele au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției. Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar de asemenea obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse.”(a se vedea cauza Fomin vs Moldovei din 11 octombrie 2011, nr. 36755/06).

De asemenea, Colegiul penal lărgit atrage atenția asupra faptului că instanța de apel nu oferă un răspuns clar alegațiile procurorului precum că prima instanța a interpretat și aplica eronat prevederile legale cu privire la expirarea termenului de menținere în calitate de bănuț a lui Trocin Svetlana.

Astfel, Colegiul penal lărgit ține să remarce că Trocin Svetlana a fost recunoscută în calitate de bănuț prin ordonanța procurorului din 14 decembrie 2016, iar conform rigorilor art. 63 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, procurorul urma să îi atribuie calitatea de învinuț până la data de 14.03.2017, inclusiv.

Așadar, din materialele dosarului reiese că prin ordonanța procurorului din 14.03.2017 inculpata Trocin Svetlana a fost pusă sub învinuire.

Procurorul atât în prima instanță, cât și în instanța de apel a prezentat mai multe date care după părerea acestuia demonstrează legalitatea acțiunilor părții acuzării precum ar fi: raportul din materialele cauzei penale precum că a contactat-o telefonic pe Trocin Svetlana de câteva ori pentru a se prezenta, împreună cu avocatul, întru aducerea la cunoștință a învinuirii, în interiorul termenului de 48 ore, însă telefonul acesteia era deconectat; datele poliției de frontieră a Republicii Moldova, prin care se atestă că inculpata Trocin Svetlana a părăsit teritoriul țării la data de 15.03.2017, ora 21:49 prin punctul de trecere a frontierei Leușeni-Albița, revenind în țară la data de 17.03.2017, ora 00:46, prin același punct de trecere a frontierei; la 16.03.2017, inculpata nu s-a prezentat însă avocatul acesteia a fost prezent, prin care a făcut cunoștință cu ordonanța de punere sub învinuire a inculpatei (a se vedea f.d. 147, vol. II).

În aceste circumstanțe, făcând referire la prevederile art. art. 282 Cod de procedură penală, procurorul a indicat că atât prima instanță, cât și instanța de apel au interpretat greșit prevederile legale, or, acuzarea învinuitei s-a făcut de către procuror în prezența avocatului, în decurs de 48 ore din momentul emiterii ordonanței de punere sub învinuire, și nu mai târziu de ziua în care învinuț s-a prezentat sau a fost adus în mod silit.

Lecturând decizia contestată de către procuror și ținând cont de argumentele expuse în recursul ordinar declarat, Colegiul penal lărgit constată că situația descrisă mai sus, nu poate fi corectată în instanța de recurs, deoarece instanța de apel nu a soluționat fondul cauzei. Eroarea comisă nu oferă posibilitatea instanței de recurs de a concluziona asupra corectitudinii aprecierii probelor și încadrării juridice a acțiunilor inculpatului de către instanța de apel, or, conform art. 419 Cod de procedură penală - rejudecarea cauzei de

către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal lărgit indică că la rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să înlătore erorile procesuale comise de către instanța de apel, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel și recursul ordinar declarat, să verifice și să aprecieze probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea aprecierea convenită în ansamblu, cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate; să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate și de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Sâli Radu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2021, în cauza penală privind-o pe **Trocin Svetlana XXXXX**, și dispune rejudecarea cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **02 august 2022**.

Președinte:

Toma Nadejda

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana

Diaconu Iurie

Boico Victor